Nr 15. Toruń, dnia 13 czerwca 1925 r. Rok V.

DZIENNIK URZĘDOWY

Województwa Pomorskiego.

Adres Redakcji i Administracji „Dziennika Urzędowego": Pomorski Urząd Wojewódzki, Toruń.
Prenumerata kwartalna 3 złote. – Cena ogłoszeń: wiersz łamowy 60 gr.

Treść:

OBWIESZCZENIA I KOMUNIKATY.

REGULAMIN
dla Krajowych Zakładów Psychjatrycznych w Kocborowie i Świeciu.

Uchwalony przez Sejmik Wojewódzki dnia 8. I. 1925 a zatwierdzony na zasadzie § 120 Ordynacji Prowincjonalnej z dnia 29. VI. 1875 dekretem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27. IV. 1925 Nr. Sz. 736/25.

Na mocy § 8 ordynacji prowincjonalnej z dnia 29. czerwca 1875 r (Zb Ust. str. 234) ustanawia się dla Pomorskich Krajowych Zakładów Psychjatrycznych w Kocborowie i Świeciu następujący Regulamin:

Przeznaczenie i utrzymanie zakładów.

§ 1. Zakłady Psychjatryczne w Kocborowie i Świeciu są własnością Pomorskiego Związku dla wspierania ubogich krajowych.

Zakłady te służą:

1) do bezpośredniego udzielania pomocy ubogim umysłowo chorym, którzy mają swoją siedzibę zasiłkową w Województwie Pomorskiem, lub którzy w braku udowodnionego miejsca stałego zamieszkania korzystają z opieki Pomorskiego Związku dla wspierania ubogich krajowych (porównaj § 31 pr. ustawy o siedzibie zasiłkowej z dnia 8. III. 1871 r. (Nowela do pruskiej ustawy wykonawczej o siedzibie zasiłkowej z dnia 11. lipca 1891 r.);

2) do przyjmowania za opłatą osób umysłowo chorych, które są przynależne do Województwa Pomorskiego (porównaj § 5 ordynacji prowincjonalnej z dnia 20. czerwca 1875 i 22. marca 1881 r., lub które w tymże Województwie mają swoją siedzibę zasiłkową.

Innych umysłowo chorych wolno tylko przyjmować, o ile i jak długo jest miejsce dla chorych wspomnianych pod liczbą 1 i 2

Cel zakładu.

§ 2. Celem Zakładu jest:

1) Leczenie chorób umysłowych uleczalnych.

2) Pielęgnowanie i możliwe polepszenie stanu zdrowia takich nieuleczalnych umysłowo chorych, którzy dla innych lub dla siebie są niebezpieczni.

3) Pielęgnowanie nieuleczalnych umysłowo chorych, którzy mimo, że nie są niebezpieczni, potrzebują jednak pielęgnacji zakładowej lub którzy w swojem otoczeniu nie znajdują dostatecznej opieki.

Umysłowo chorych wymienionych pod liczbą 3 przyjmuje się do zakładu tylko, o ile jest dostateczne pomieszczenie dla chorych wymienionych pod liczbą 1 i 2.

Pozatem decyduje w razie braku miejsca o przyjęciu do zakładu Starosta Krajowy.

§ 3. O ile opłaty pobierane za pacjentów wymienionych w § 1 pod liczbą 1 i 2 i inne własne dochody zakładu nie starczą na pokrycie kosztów, winien Pomorski Związek dla wspierania ubogich krajowych dopłacać odnośną sumę na pokrycie kosztów.

Zarząd zakładów i nadzór nad zakładami.

§ 4. Wydział Krajowy i Starosta Krajowy dają wytyczne i normują sposób zarządzania zakładami i sprawują nadzór nad nimi na podstawie ordynacji prowincjonalnej niniejszego regulaminu i uchwał Sejmiku Wojewódzkiego.

§ 5. Kierownictwo zakładu spoczywa w ręku naczelnych lekarzy, którym przysługuje tytuł dyrektorów.

Dyrektorzy zakładów są bezpośrednimi przełożonymi wszystkich urzędników i całego personelu zakładowego. Zarząd istniejących przy zakładach gospodarstw rolnych i stosunek dyrektorów do administratora dóbr krajowych reguluje osobna instrukcja.

Dyrektorzy zarządzają zakładami w granicach budżetów ustalonych przez Sejmik Wojewódzki, podług wskazówek Wydziału Krajowego i Starosty Krajowego.

W razie przeszkody zastępuje dyrektora najstarszy z obecnych lekarzy Starosta Krajowy może jednakowoż wyznaczyć innego zastępcę.

Lekarze zakładowi winni posiadać prawem przepisane uprawnienie do wykonywania praktyki lekarskiej.

§ 6. Liczbę urzędników i służby zakładowej wysokość poborów i wynagrodzenia ustala Sejmik Wojewódzki w Łudzecie.

Co do przyjmowania i zwalniania urzędników i służby obowiązuje „Regulamin stosunków służbowych urzędników krajowych na Pomorzu".

§ 7. Prawa i obowiązki urzędników i służby zakładowej określa powyższy regulamin stosunków służbowych, wydane przez Wydział Krajowy instrukcje służbowe oraz regulamin domowy i porządek dzienny.

Przyjmowanie pacjentów do zakładów.

§ 8. Wniosek o przyjęcie pacjenta do zakładu psychjatrycznego stawia najbliższa jego rodzina, lub opiekun tegoż, o ile opiekuna już wyznaczono. — Również uprawniona jest do stawiania wniosków o przyjęcie władza policyjna miejsca zamieszkania pacjenta, lub jego siedziby zasiłkowej, albo też, o ile jedno lub drugie nie dałoby się stwierdzić bez opóźnienia połączonego ze szkodą lub niebezpieczeństwem dla pacjenta; władza policyjna chwilowego miejsca pobytu, a zwrot kosztów pielęgnacji jest dostatecznie zapewniony.

Przyjęcie wojskowych pełniących czynną służbę nastąpić może na wniosek odnośnej kompetentnej władzy wojskowej; przyjęcie więźniów lub osób znajdujących się w zamkniętym zakładzie, na podstawie wniosków dyrekcji odnośnych zakładów.

Na wniosek szefostwa sanitarnego można osoby wojskowe, podejrzane o symulację, na koszt zarządu wojskowego na przeciąg sześciu tygodni przyjąć do zakładu, w celu upewnienia się, czy zachodzi wypadek choroby umysłowej.

Starosta Krajowy może zarządzić przyjęcie pacjenta w celu obserwacji stanu umysłowego, o ile miejsce w zakładach na to zezwala, na przeciąg najwyżej sześciu miesięcy, jeżeli pacjent sam, lub kompetentna władza stawi wniosek o przyjęcie, a zwrot kosztów pielęgnacji jest dostatecznie zapewniony.

O ile władza sądowa zażąda umieszczenia osoby mającej być na podstawie zarządzenia sądowego poddaną obserwacji w zakładzie, wystarczy zapewnienie tejże władzy, że koszta zwróci.

Natenczas winien Starosta Krajowy, o ile jest miejsce wolne, zezwolić na przyjęcie do zakładu.

§ 9 Wniosek o przyjęcie należy skierować do Starosty pow., w miastach wyłączonych z powiatu, do magistratu.

Poprzedni paragraf określa władze, które są uprawnione wzgl. obowiązane do przyjmowania wzgl. stawiania odnośnych wniosków. — Władze powyższe po uzyskaniu potrzebnych świadectw i papierów odsyłają wnioski do Starosty Krajowego.

§ 10. Do wniosku o przyjęcie należy dołączyć następujące świadectwa i papiery.

1) Wywiad urzędowy, przedstawiający stosunki osobiste i majątkowe pacjenta podług dołączonego wzoru A.

2) Wywiad i orzeczenie lekarskie wydane podług dołączonego wzoru B, przyczem lekarz w miejsce przysięgi zapewnić winien, że orzeczenie zgadza się według jego najlepszej wiedzy z prawdą.

3) O ile się rozchodzi o przyjęcie pacjenta nieuleczalnie chorego:

a) Zeznanie urzędowe przesłuchanych świadków, z których wynikać winno, że pacjent jest niebezpiecznym (§ 2 ustęp 2), albo dowód, że zachodzą okoliczności, które uprawniają do przyjęcia pacjenta na podstawie § 2 ustęp 3.

b) Dowód że pacjent jest ubezwłasnowolniony, o ile już odnośne postępowanie sądowe przeprowadzone.

4) O ile się rozchodzi o przyjęcie pacjenta za opłatą, dokument urzędowo uwierzytelniony, z którego wynikać winno, kto się zobowiązuje za pacjenta płacić i w której pragnie go umieścić klasie (§ 17), jakoteż poświadczenie Starosty wzgl. Magistratu, o zdolności płatniczej osób zobowiązanych do ponoszenia kosztów, podług dołączonego wzoru C.

Starosta Krajowy może zarządzić zmiany w dołączonych wzorach A, B i C., winien jednakowoż takowe, również jak ten regulamin, podać do publicznej wiadomości.

§ 11. Miejscowe władze policyjne, jakoteż Starostowie i Magistraty winny możliwie przyspieszyć wysyłanie wniosków o przyjęcie pacjentów do zakładów, postarawszy się o potrzebne do tego świadectwa i papiery.

Jeżeli się rozchodzi tylko o stwierdzenie siedziby zasiłkowej pacjenta lub o udowodnienie niezamożności osób zobowiązanych do utrzymania tegoż, nie wolno wstrzymywać wniosków o przyjęcie do zakładu, o ile inne papiery są w porządku.

W takim razie wystarczy tymczasowe poświadczenie Starosty wzgl. Magistratu, że pacjent jest niezamożnym i że prawdopodobnie podlegać będzie publicznej pieczy nad ubogimi — Jednakowoż należy dostarczyć brakujących papierów.

Starostwo Krajowe może w celu przyspieszenia przyjęcia do zakładu na razie zwolnić od formalności przewidzianych w § 10 Nr. 3—4 zastrzegając sobie dopełnienie tychże później.

§ 12. Starosta Krajowy rozstrzyga po wysłuchaniu dyrektora tego zakładu, do którego pacjenta zamierza przeznaczyć i po zbadaniu odnośnych świadectw i papierów, czy przyjęcie do tegoż jest uzasadnione, jak również o klasie, do której pacjenta przyjąć należy i o stawkach regulaminem przepisanych

O decyzji swej uwiadamia Starosta Krajowy dyrektora zakładu przez siebie dla pacjenta przeznaczonego, jakoteż władzę, która się zajmowała wysłaniem wniosku o przyjęcie pacjenta do zakładu, wzywając ją równocześnie do odstawienia pacjenta do zakładu w przeciągu najwyżej dwóch tygodni

Koszta odstawienia do zakładu ponosi osoba do ponoszenia także innych kosztów za pacjenta zobowiązana i w braku zaś takiej odnośny związek dla wspierania ubogich.

O ile odstawienie pacjenta nie nastąpi w przeciągu dwóch tygodni, dyrektor zakładu nie jest obowiązany nadal dla niego rezerwować wolnego miejsca.

Jednakowoż Starosta Karjowy może z ważnych przyczyn termin ten przedłużyć

§ 13. W specjalnie nagłych wypadkach, w których podług świadectwa lekarskiego spieszne umieszczenie pacjenta w zakładzie jest koniecznem, może dyrektor zakładu natychmiast przyjąć pacjenta pod warunkiem późniejszego zatwierdzenia przez Starostę Krajowego. Przedtem jednak winien się przekonać, że przyjęcia pacjenta bez niebezpieczeństwa dla tegoż samego lub otoczenia jego odmówić nie można i że nie ma oczywistych wątpliwości, któreby stały na przeszkodzie przyjęcia do zakładu.

W takich wypadkach należy w przeciągu 24 godzin prosić o zezwolenie Starosty Krajowego.

Po dostarczeniu wymaganych regulaminem papierów decyduje Starosta Krajowy o pozostaniu pacjenta w zakładzie.

§ 14. Pacjentów przyjmuje się z wyjątkiem bardzo nagłych wypadków, tylko w dni powszednie.

§ 15. O ile możności należy dążyć do tego, żeby pacjentowi do zakładu psychjatrycznego towarzyszył ktoś z jego rodziny, któryby mógł lekarzom zakładowym udzielić informacji co do przeszłości pacjenta i szczegółów bliższych pierwszych objawów i powstania choroby. Jeden z konwojentów pacjenta winien przy odstawieniu go wręczyć dyrektorowi zakładu papiery legitymacyjne, wystawione podług wzoru D, przez odnośną władzę, stawiającą wniosek o przyjęcie do zakładu, a zawierające dokładny rysopis pacjenta.

O dokonanem przyjęciu do zakładu spisuje się protokół, a konwojentowi wręcza się odnośne poświadczenie przyjęcia, które winien tenże oddać władzy, która stawiła wniosek o przyjęcie.

O przyjęciu należy zaraz uwiadomić Starostę Krajowego i przynależnego prokuratora.

§ 16. O ile rodzina pacjenta pragnie, żeby wraz z nim umieszczono w zakładzie osobę do towarzystwa jego lub służącego (służącą), winna na to uzyskać zezwolenie dyrektora. Osoby te winny podczas pobytu w zakładzie poddać się wszelkim przepisom wydanym przez dyrektora. Osoby towarzyszące pacjentowi płacą pełną opłatę klasy, do której przyjęto pacjenta, a służba conajmniej opłatę pobieraną w III. klasie.

Odżywianie pacjentów i sposób obchodzenia się z nimi.

§ 17. Pacjentów umieszcza się się w jednej z trzech klas zakładu, które się różnią pod względem pomieszczenia i odżywiania.

§ 18. Wysokość stawek pobieranych za pacjentów w zakładach ustala i ogłasza Wydział Krajowy (art. 27 ustawy z dnia 11. 8. 1923 r. Dz Ust Nr. 747).

§ 19. Bezpłatne miejsca względnie ulgowe opłaty przyznać można, jeżeli przemawiają za tem stosunki majątkowe pacjenta lub jego rodziny lub inne ważne przyczyny.

Decyzja w tej sprawie przysługuje, o ile dotyczy pacjentów I. i II. klasy, Wydziałowi Krajowemu, o pacjentach III. klasy decyduje Starosta Krajowy.

Decyzja ta może być każdej chwili odwołaną i nie wyklucza późniejszego ściągnięcia opłat opuszczonych, o ile warunki, które spowodowały tę decyzję się zmieniły, lub o ile przy późniejszem zbadaniu stosunków okaże się inny stan faktyczny.

§ 20. Zwyczajne i nadzwyczajne koszta utrzymania względnie zaliczki na nie pobierane, uiszcza się przy przyjęciu pacjenta za czas aż do końca kwartału kalendarzowego, później w kwartalnych ratach z góry do kasy zakładowej; koszta pocztowe obciążają płatnika.

W razie śmierci lub zwolnienia pacjenta zwraca się część wpłaconych kosztów, licząc od dnia następującego po dniu śmierci lub zwolnienia.

Przyjęcie pacjentów nie należących do Województwa Pomorskiego. lub nie mających w niem siedziby zasiłkowej, można uzależnić od złożenia półrocznych kosztów (u obcokrajowców nawet rocznych) utrzymania dla zabezpieczenia wszelkich pretensyj zakładu, specjalnie zaś upewnienia, że osoby, czy władze do tego zobowiązane odbiorą pacjenta w oznaczonym przez dyrektora czasie. Gdy rodzina, która zobowiązała się koszta za pacjenta umieszczonego w I. lub II. klasie ponosić, nie uiści kosztów w przeciągu 14 dni od terminu płatności, mimo pisemnego upomnienia, może Starosta Krajowy na wniosek Dyrektora Zakładu przenieść pacjenta z I. wzgl. II. do III. klasy.

§ 21. Wszyscy pacjenci otrzymują mieszkanie, opał, światło, wyżywienie, pranie bielizny, pielęgnację, potrzebne lekarstwa, opiekę lekarską w danym razie włącznie zabiegów chirurgicznych, odpowiednie zajęcie, biorą udział w rozrywkach, o ile stan zdrowia ich na to zezwala. Również dba się o zaspokojenie ich potrzeb religijnych.

Koszta wynikłe z uszkodzenia przedmiotów przez pacjentów, o ile przedmioty te nie są ich własnością, ponosi kasa zakładowa.

Pomieszczenie.

§ 22. Pacjenci I. klasy otrzymują własny pokój i o ile możności własną sypialnię, dopóki z przyczyn przez lekarza za miarodajne uznanych, innego rodzaju pomieszczenie nie okaże się koniecznem

Pacjenci II klasy mieszkają z reguły wspólnie z innymi pacjentami swojej klasy.

Pacjenci III. klasy podzieleni są na grupy stosownie do stanu ich zdrowia, według uznania dyrektora; mają wspólne sypialnie i wspolne sale pracy.

W razie choroby pacjenta, umieszcza się go w zakładowym lazarecie, gdzie doznaje odpowiedniej opieki lekarskiej.

Sposób odżywiania w pojedynczych klasach stosuje się do norm wydanych przez Wydział Krajowy.

Opieka.

§ 23 Do każdego oddziału i każdej klasy zakładu przydziela dyrektor w ramach przewidzianych budżetem odnośną ilość pielęgniarzy (pielęgniarek)

Jeżeli się wymaga dla pacjenta I. lub II. klasy osobnego pielęgniarza (pielęgniarki), to płacić za niego należy do kasy zakładowej osobne wynagrodzenie, którego wysokość ustala Starosta Krajowy. Jeżeli lekarz zarządzi przydzielenie pacjentowi specjalnego pielęgniarza (pielęgniarki), uważając to za niezbędne Starosta Krajowy decyduje, czy i jakie opłaty pobierać od niego należy.

§ 24. Życzenia dotyczące specjalnego odżywiania, przejażdżek i innych przyjemności winien dyrektor możliwie uwzględniać, o ile zwrot kosztów stąd powstałych jest dostatecznie zapewniony.

Dyrektorzy zakładów mogą na pokrycie takich nadzwyczajnych wydatków zażądać wpłacenia odpowiedniej zaliczki, z której się zdaje rachunek raz na rok, względnie przy odejściu pacjenta ze zakładu. Zaliczkę tę należy uzupełniać co kwartał wraz z zapłatą za utrzymanie w zakładzie.

Odzież.

§ 25. Zakład pacjentom I. i II. klasy w zasadzie odzieży nie dostarcza Przy przyjęciu do zakładu winni oni mieć dostateczną ilość odpowiednich ubrań i bielizny potrzebnych do zmiany. Pościeli, stołowizny i ręczników dostarcza zakład. Wyjątkowo może pacjentom I. i II. klasy dostarczyć odzieży zakład, o ile zawarto osobną umowę z dyrektorem, i o ile przez uiszczenie odpowiedniej zaliczki w podobny sposób jak to przewidziane w § 24, zwrot kosztów powstających stąd jest zabezpieczony. Pacjenci III. klasy mogą także otrzymać odzież i bieliznę od swej rodziny Ci, którzy tego z domu nie mają, otrzymują podczas pobytu w zakładzie potrzebną odzież bez specjalnego wynagrodzenia. Nie dotyczy to pacjentów III. klasy z poza Pomorza.

Przy przyjmowaniu do zakładu winien mieć pacjent III. klasy, chociażby miał bezpłatne miejsce, lub miejsce za opłatą ulgową, odpowiednią, nadającą się do noszenia bieliznę i takież ubranie, stosownie do załączonego wzoru E.

Starosta Krajowy może powyższy spis odmienić lub uzupełnić, lecz winien to, jak niniejszy regulamin podać do publicznej wiadomości.

Dla pacjentów niezamożnych winny odnośne związki dla wspierania ubogich sprawić bieliznę i ubrania, lub wpłacić sumę ryczałtową ustanowioną przez Wydział Krajowy. Rzeczy, których brak, zakupuje zakład na koszt do zakupu tychże rzeczy zobowiązanego.

Metody leczenia.

§ 26. Pacjentów leczy się jedynie podług zasad lekarskich, stosując się do wydanego przez Wydział Krajowy regulaminu domowego i porządku dziennego.

Zwalnianie z zakładu.

§ 27. Pacjentów, którzy już pieczy zakładowej nie potrzebują, a mianowicie uzdrowionych lub takich, których stan zdrowia się znacznie polepszył, winni dyrektorzy zwolnić z zakładu

Takich pacjentów może w przeciągu roku dyrektor przyjąć ponownie pod dotychczasowymi warunkami, na podstawie zwykłego poświadczenia lekarskiego, że w chorobie umysłowej pacjenta nastąpiła recydywa.

§ 28. Zwolnienie z zakładu z przyczyn innych jak w § 27 wymienionych, a więc specjalnie dla braku miejsca (porównaj § 1 i 2 ustępy końcowe) lub z powodu niewypełnienia regulaminem przepisanych zobowiązan, zarządzić może wyłącznie Starosta Krajowy i tyko wówczas, gdy stan zdrowia chorego na to zezwala.

§ 29. W wypadkach wymienionych w § 27 i § 28 winni dyrektorowie zakładów zawczasu wydać odnośne zarządzenia, zapewniając bezpieczny powrót pacjenta do miejsca swego przyszłego pobytu.

Ich zadaniem jest zadecydować, czy pacjent może sam jechać lub czy należy mu dodać konwojenta. Również winni dyrektorzy udzielić wskazówek rodzinie lub ewtl. przyszłym pielęgniarzom (pielęgniarkom), jak należy z pacjentem postępować.

Oni wyznaczają także termin, w przeciągu którego osoby lub władze do tego zobowiązane winne odebrać pacjenta. O ile w oznaczonym terminie pacjenta nie odebrano, odstawia go zakład na koszt osób lub władz do odebrania pacjenta zobowiązanych.

Odnośne władze policyjne i magistraty winny na życzenie dyrektora udzielić mu w tych sprawach pomocy.

Jeżeli zwrot kosztów odstawienia wskutek niezamożności pacjenta mającego być zwolnionym ,nie jest dostatecznie zapewniony, winien dyrektor zawezwać do odebrania pacjenta odnośny miejscowy związek dla wspierania ubogich. O ile tenże nie uskuteczni odstawienia w oznaczonym terminie, uczyni to zakład, lecz związek odpowiada za powstałe stąd koszta, jego zaś już jest zadaniem, koszta te ściągnąć od osób do ponoszenia tychże zobowiązanych.

§ 30 Ten, który zobowiązał sie do płacenia kosztów utrzymania za pacjenta, jakoteż najbliższa jego rodzina, ma prawo każdego czasu zażądać zwolnienia go z zakładu.

Jednakowoż może dyrektor zwolnienie pacjenta uzależnić od wypełnienia pewnych warunków. Jeżeli według jego zdania odebranie pacjenta z zakładu naraża lub kwestjonuje dalszy postęp jego uzdrowienia lub jeżeli należy się obawiać, że pacjent po opuszczeniu zakładu może stać się niebezpiecznym dla siebie lub innych, a mimo to żąda się zwolnienia, natenczas może dyrektor odmówić zwolnienia chorego lub uzależnić je od złożenia protokólarnego oświadczenia, że zobowiązany ponosi wszelką odpowiedziałalność za skutki odebrania pacjenta z zakładu, wbrew opinji lekarskiej.

W razie zwolnienia niebezpiecznych pacjentów, których nie zamierza się przeprowadzić do innego zakładu, winno być odebrane również zezwolenie miejscowej władzy policyjnej przyszłego miejsca pobytu.

Pacjentów, których przyjęto na koszt związku dla

wspierania ubogich, wolno, na wniosek rodziny zwolnić tylko, o ile związek na to się zgodzi.

§ 31 O każdem zwolnieniu pacjenta z zakładu psychjatrycznego winien dyrektor uwiadomić Starostę Krajowego, odnośnego prokuratora, jakoteż władzę, która stawiła wniosek o przyjęcie.

To samo odnosi się do ponownego przyjęcia w wypadku przewidzianym w § 27.

Wypadki urodzin.

§ 32 Jeżeli pacjentka urodzi dziecko, należy urodziny zgłosić do urzędu stanu cywilnego oraz duchownemu zakładowemu i władzy, która stawiła wniosek o przyjęcie pacjentki.

Wypadki śmierci.

§ 33 W interesie wiedzy dozwolonem jest dokonanie sekcji trupa zmarłego pacjenta, przy możliwem zachowaniu zewnętrznego wyglądu. Koszta pogrzebu ponoszą osoby ustawowo do tego zobowiązane.

Rodzina może w pogrzebie uczestniczyć, dlatego należy jej podać dzień i godzinę pogrzebu. Koszta pogrzebu zwracać należy podług norm ustalonych przez Wydział Krajowy i podanych do publicznej wiadomości.

Przewiezienie zwłok zmarłego jest dozwolonem, przy zachowaniu prawem określonych przepisów.

§ 34. O każdym wypadku śmierci winien dyrektor oprócz urzędu stanu cywilnego, uwiadomić Starostę Krajowego, podając mu równocześnie przyczynę śmierci, nadto odnośnego prokuratora, odnośną władzę policyjną miejsca zamieszkania zmarłego, jakoteż najbliższą rodzinę zmarłego.

Specjalne umowy.

§ 35. Starosta Krajowy może przyjmować do zakładu pacjentów z poza Pomorza na podstawie specjalnych umów zawartych z odnośnemi gminami lub instytucjami państwowemi i samorządowemi.

§ 36. Niniejszy regulamin obowiązuje od dnia ogłoszenia. Z dniem tym tracą dawniejsze regulaminy uchwalone przez sejmik prowincjonalny swoją moc obowiązującą.

Wzór 4.

Urzędowy

dotyczący pacjenta(ki) mającego(ej) być przyjętym(tą) do zakładu psychjatrycznego w ....

1. Imię i nazwisko?
   U kobiet także nazwisko panieńskie.
2. Data urodzenia?
3. Miejsce urodzenia? Powiat?
4. Obecne miejsce zamieszkania wzgl. pobytu? powiat?
5. Miejsce każdorazowego pobytu w ostatnich 6 latach?
6. Zawód, zajęcie?
   U mężczyzn także podanie stosunków wojskowych.
   Czy pacjent służył w wojsku? gdzie? kiedy?
7. Wyznanie?
8. Nieżonaty (niezamężna), żonaty (mężatka), wdowiec (wdowa), rozwiedziony (rozwódka), od kiedy?
9. Imię i nazwisko męża (małżonki), zawód jego(je) także rozwiedzionego(ej) lub zmarłego(ej)?
10. Ilość i wiek dzieci?
    (ilu synów, ile córek?)
11. Imiona, nazwisko, zawód i miejsce zamieszkania dzieci, o ile są samodzielne?
12. Rodziców:
    Imię i nazwisko?
    Zawód?
    Miejsce zamieszkania?
    Czy żyją wzgl. kiedy umarli i gdzie?
13. Gdzie pacjent(ka) ma swoją siedzibę zasiłkową?
    Miejscowość... ... powiat..........
    (Tutaj należy podać, przez jaki czas rodzice wzgl. mąż w danej miejscowości przebywali, jakie dane są miarodajne dla stwierdzenia siedziby zasiłkowej wzgl. dla udowodnienia braku posiadania tejże).
14. Stosunki majątkowe pacjenta(ki)?
15. Kto z rodziny jest zobowiązanym do ponoszenia kosztów i gdzie zamieszkuje?
16. Stosunki majątkowe tychże?
17. Czy pacjent(ka) należy do kasy chorych, albo do kasy pogrzebowej? Jakie prawa przysługują mu (jej) z tego tytułu?
18. Czy w czasie zachorowania albo krótko przedtem pacjent(ka) sam(a) lub członek rodziny, z którym dzieli siedzibę zasiłkową, znajdował się w służbie, lub pracował u jakiego pracodawcy? Gdzie, u kogo, od kiedy do kiedy?
19. Czy dla pacjenta wlepiano znaczki inwalidowe? Gdzie znajdują się karty kwitowe? Gdzie przechowuje ostatnią kartę kwitową i obliczenia zapłaconych już składek? Czy pacjent pobiera już rentę inwalidową, na starość lub urazowa? Od kiedy? W jakiej wysokości?
20. Czy pacjent(ka) jest ubezwłasnowolnionym(ą) lub czy wdrożono kroki celem zamianowania kuratora?
    Kto jest kuratorem lub opiekunem pacjenta(tki)?
    Przez jaki sąd opiekuńczy nastąpiło odnośne zarządzenie?

21. Czy pacjent(ka) posiada polisę towarzystwa ubezpieczeń na życie. Na jaką sumę? Płatną tylko na wypadek śmierci? Płatną w określonym czasie?

.... dnia .... 19.. (pieczątka)

Podpis władzy wystawiającej poświadczenie.
(Magistrat, Zarząd policji, wójt, sołtys, zarząd dominjalny).

Uwaga: O ile odpowiedzi na pytania 13, 17 i 18 wymagają dochodzeń, które potrwają przypuszczalnie dłuższy czas, winna odnośna władza na razie tylko to podać, co jest jej wiadomem, a dokładniejsze dane podać później po stwierdzeniu.

Wzór B.

Wywiad i orzeczenie lekarza

o umysłowo chorym(ej.....................

którego(rą) zamierza się umieścić w zakładzie psychjatrycznym w ....

1. Imię i nazwisko?
2. Wiek?
3. Zawód? Zajęcie?
4. Miejsce zamieszkania, wzgl. ostatniego pobytu (przytułek dla ubogich, lazaret, zakład psychjatryczny, więzienie)?
5. Wyznanie?
6. Samotny(na), żonaty (zamężna), wdowiec (wdowa), rozwiedziony (rozwódka)?
7. Gdzie są rodzice pacjenta(ki), czem są i w jakich żyją stosunkach majątkowych? Czy są z sobą spokrewnieni? w jakim stopniu?
8. Czy w rodzinie pacjenta(ki) zachodziły choroby umysłowe lub nerwowe (a mianowicie jakie), nałogowe pijaństwo, samobójstwo, zbrodnie, podpadające charaktery i talenty:
   a) U ojca, matki?
   b) U dziadków, wuja, ciotki?
      1) z ojca strony?
      2) z matki strony?
   c) U rodzeństwa?
   Czy pacjent jest dzieckiem prawego łoża?
   Czy są nieprawidłowości rozwojowe?
9. Czy pacjent(ka) ma dzieci? czy żyją? czy umarły? Ile ich jest? Ile mają lat? Synowie? Córki?
   Czy dzieci pacjenta(ki) cierpią lub cierpiały na choroby umysłowe lub nerwowe lub czy w inny sposób podpadają? Na jakie choroby? W jaki sposób?
10. W jaki sposób zachowywał(a) się pacjent(ka) w dzieciństwie i w okresie rozwoju? Rozwój cielesny i umysłowy, choroby dziecięce i rozwojowe, zdolności, usposobienie, wychowanie, wykształcenie szkolne?

U pacjentek rodzaju żeńskiego.

Dotyczy kobiet:

11. Czy pacjentka miesiączkowała prawidłowo i od kiedy, czy też zachodzą nieprawidłowości miesiączkowania i jakie? Kiedy pacjentka miesiączkowała po raz ostatni?
12. Jakiem było zachowanie się pacjenta(ki) w późniejszych latach?
   Czy na pacjenta(kę) wpływały ujemnie zawód, małżeństwo, nieszczęścia, pijaństwo, gra, nadużycia płciowe, samogwałt, nadmierna praca umysłowa lub inne przyczyny?
13. Czy pacjent(ka) nie przyszedł(ła) w kolizję z kodeksem karnym? Przez co? Kiedy? Czy był(a) karanym(a)? W jaki sposób?
14. U kobiet: Czy pacjentka rodziła? Jak często i kiedy? Jaki przebieg ciąży i połogów?
15. Jakie choroby przechodził(a) pacjent(ka) w latach pokwitania?
   Kiła? Rodzaj? Przebieg? Znamię? Czy zachodzą jeszcze teraz jakie powikłania z chorobami konstytucyjnemi? Jakie? Czy pacjent kiedykolwiek w życiu doznał obrażeń w głowę?
16. Czy pacjent był już dawniej umysłowo chorym? Kiedy i jak często? Czy był już w zakładzie, w jakim, jak długo, z jakim skutkiem?
17. Kiedy zauważono pierwsze ślady obecnej choroby umysłowej? Jakiego rodzaju były te objawy? (Zmiana

humoru, skłonności, nawyknienia, zachowania się, charakteru, mowy, charakteru pisma, chodu, snu i t.p.)

18. Domniemana przyczyna choroby?
19. Jaki był dalszy przebieg choroby? (Dokładny opis rozwoju chorobliwych objawów, tak pod względem umysłowym jak i cielesnym)
20. Jak się obecnie objawia choroba?

Status praesens.

Ogólny stan całego organizmu, obieg krwi, siły i stan? Wynik fizykalnego badania organów klatki piersiowej i jamy brzusznej, ciąża, przepuklina, objawy porażeniowe (mowa, chód, pismo, refleksy źrenicowe, odruchy źrenicowe), urojenia, złudzenia lub omamy, przesyt życiowy, skłonność do dobrowolnego okaleczenia się, do samobójstwa, skłonność do pobicia, do uszkodzenia przedmiotów, do niechlujności i t.p., do odmawiania przyjęcia pokarmów?

21. Rodzaj choroby umysłowej:
    a) psychoza, zaduma, manja, obłąkanie?
    b) porażenie postępujące?
    c) Wrodzona nieudolność umysłowa?
    e) Nabyta nieudolność umysłowa?
    f) Obłęd opilczy (delirium tremens), otrucie wyskokowe (alkoholizm), morfinizm i t.p.?
22. Czy pacjenta(kę) leczył lekarz? Kiedy, jak i z jakim skutkiem?
23. Czy w obecnem miejscu zamieszkania pacjenta(ki) panują choroby zakaźne? (Ospa, cholera, biegunka, dur brzuszny lub plamisty i t. p.?)
24. Czy pacjent(ka) w ostatnich latach przechodził(a) dur brzuszny, biegunkę, lub inne choroby zakaźne febryczne, podobne do duru lub biegunki, lub czy takie choroby zachodziły w jego (jej) otoczeniu.

Prawdziwość powyższych zeznań zrobionych na podstawie własnych spostrzeżeń i podanych mi wiarogodnych wiadomości potwierdzam niniejszem zamiast przysięgi własnoręcznym podpisem.

.... dnia .... 19..

Lekarz aprobowany.

Wzór C.

................., dnia .... 19..

Zobowiązanie się.

rodziny pacjenta (pacjentki) do opłacania kosztów utrzymania w myśl § 10 ustęp 4 regulaminu ustalonego dla pomorskich zakładów psychjatrycznych z dnia..

Dnia dzisiejszego zgłosił się do niżej podpisanego magistratu — urzędu policyjnego — starostwa — solectwa (wyrazy nie mające zastosowania należy przekreślić)..

....

....(imię i nazwisko zobowiązującego się, wiek, miejsce zamieszkania) ....

....znany mi osobiście wzgl. wylegitymowany przez osobę wiarogodną ....

(podać imię i nazwisko i miejsce zamieszkania tejże osoby), posiadający prawo rozporządzalności i oświadczył co następuje:

Łącznie z wnioskiem przyjęcia chorego..

do zakładu psychjatrycznego w .... do klasy....zobowiązuje się niniejszem opłacać wszelkie koszta (zwyczajne i nadzwyczajne) z tego powstające według regulaminu zakładowego oraz norm ustalonych przez Starostwo Krajowe Pomorskie, i to za ....miesięce z góry.

Do przepisów zaś regulaminu zakładu w.............już ustalonego, jak również i mających być z czasem ustanowionych, zobowiązuję się ściśle zastosować i uważam je jako prawnie mnie zobowiązujące. Regulamin zakładu i normy opłat są mi znane i posiadam środki wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania pacjenta.

(Podpis zobowiązującego się).

....

(Magistrat, Urząd policyjny, Starosta, Sołtys).

Wzór D.

Dokument dla konwojente.

Umysłowo chory p. ....z ...., którego w myśl rozporządzenia Starosty Krajowego z dnia .... Nr. dz. .... przyjmuje się do zakładu psychjatrycznego w .... udaje się do zakładu konwojowany przez p. .... z .... powozem — pieszo — koleją żelazną.

Wyżej wspomniany winien p. .... do wymienionego zakładu odstawić i wykazać się pismiennem poświadczeniem, że pacjenta do zakładu przyjęto.

Dokładny rysopis dla pacjenta:

1. Imię i nazwisko
2. Zawód
3. Miejsce urodzenia
4. Miejsce zamieszkania
5. Wyznanie
6. Data urodzenia
7. Wielkość (miara)
8. Włosy
9. Czoło
10. Brwi
11. Oczy
12. Nos
13. Usta
14. Zęby
15. Broda
16. Twarz
17. Cera
18. Postawa
19. Znamiona nadzwyczajne

Pacjent zabiera ze sobą następujące rzeczy i t. p. (Następuje spis rzeczy)

.... dnia .... 19..

Magistrat — Sołtys — Naczelnik obwodu dominjalnego.

Do

Dyrekcji Zakładu Psychjatrycznego

w ....

Wzór E.

Spis

rzeczy, które winien mieć pacjent III. klasy przy przyjęciu do zakładu psychjatrycznego.

A. Dla mężczyzn:

1. Surdut sukienny
2. Żakiet sukienny
3. Para spodni sukiennych
4. Kamizelka
5. Chustka na szyję
6. Czapka
7. Para butów
8. Dwie pary skarpet
9. Dwie koszule
10. Dwie chustki do nosa

B. Dla kobiet:

1. Dwie wełniane spódniczki
2. Ciepły staniczek
3. Jaczka
4. Chustka na szyję
5. Kapelusz (wzgl. inne nakrycie głowy)
6. Para trzewików
7. Dwie pary pończoch
8. Dwie koszule
9. Dwie chustki do nosa

REGULAMIN

dla Pomorskiego Krajowego Zakładu dla Głuchoniemych w Wejherowie.

Uchwalony przez Sejmik Wojewódzki dnia 8. I. 1925 a zatwierdzony na zasadzie § 120 Ordynacji Prowincjonalnej z dnia 29. VI 1875 r. dekretem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27. IV. 1925 Nr. Sz. 736/25.

Na mocy § 13 ustawy o obowiązku szkolnym dla dzieci nciemniałych i głuchoniemych z dnia 7. VIII. 1911 r. (pr. zbiór ustaw str. 168) oraz § 8 Ordynacji Prowincjonalnej z dnia 29. VI. 1875 r. (pr. zbiór ustaw strona 234) ustanawia się dla **Pomorskiego Krajowego Zakładu dla głuchoniemych w Wejherowie następujący Regulamin:**

Zakres działania i urządzenie zakładu.

§ 1. Zadaniem Zakładu dla głuchoniemych jest:

a) kształcić i wychowywać dzieci głuchonieme odpowiednio do ich zdolności umysłowych i przysposobić je do zawodowego kształcenia.

b) umożliwić przyszłym kandydatom stanu nauczycielskiego oraz słuchaczom teologji zapoznania się z sposobem nauczania, wychowania i pastoryzacji głuchoniemych.

§ 2. Zakład dla Głuchoniemych jest internatem. Zakład przyjmuje dzieci obojga płci bez względu na wyznanie. Umieszczenie dzieci głuchoniemych jako eksternistów w domach prywatnych zależne jest od zezwolenia Starosty Krajowego, który poprzednio zasięgnie opinji Dyrektora Zakładu.

§ 3. Zakład dzieli się na klasy, których liczba stosuje się do ilości dzieci i stopnia ich wyszkolenia.

Liczba uczniów wynosi przeciętnie w jednej klasie:

a) w oddziałach artykulacyjnych po 7,

b) na stopniu niższym i średnim po 12,

c) na stopniu wyższym po 14.

Administracja zakładu.

§ 4. Administrację Zakładu dla Głuchoniemych prowadzi Wydział Krajowy względnie Starosta Krajowy według przepisów regulaminu oraz uchwał Sejmiku Wojewódzkiego.

Państwową nadzorczą władzą szkolną nad Zakładem dla Głuchoniemych jest Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego, które potwierdza program nauki i rozkład godzin, oraz wykonuje nadzór nad nauczaniem i wychowaniem uczniów i wizytuje zakład celem przekonania się o naukowym poziomie zakładu.

§ 5.*) Bezpośrednie kierownictwo zakładu spoczywa w ręku Dyrektora Zakładu dla Głuchoniemych w ramach określonych budżetem ustalonym przez Sejmik Wojewódzki oraz osobną instrukcją służbową.

§ 6.*) Dyrektor Zakładu dla Głuchoniemych odpowiada za inwentarz zakładu dla głuchoniemych oraz wykonuje rewizje z pomocą personelu nauczycielskiego.

§ 7.*) Sprawy kasowe i rachunkowe Zakładu dla Głuchoniemych reguluje osobna instrukcja kasowa.

§ 8.*) Dyrektor Zakładu dla Głuchoniemych prowadzi korespondencję bezpośrednio ze Starostwem Krajowem, władzami powiatowemi i gminnemi oraz rodzicami, opiekunami i t.d., korespondencję z Urzędem Wojewódzkim, Kuratorjum oraz Ministerjum za pośrednictwem Starosty Krajowego.

Stosunki służbowe.

§) 9. Dyrektor oraz etatowe siły nauczycielskie muszą posiadać wymagane ustawą kwalifikacje ogólne i specjalne.

Przy ustalaniu etatu nauczycieli(ek) należy zapewnić dostateczną ilość sił nauczycielskich dla udzielenia nauki religji dzieciom katolickim i ewangelickim.

Pod względem stosunków służbowych i uposażenia obowiązuje „Regulamin stosunków służbowych i uposażenia urzędników krajowych na Pomorzu".

Rada pedagogiczna.

§ 10. Przy zakładzie działa według obowiązujących przepisów szkolnych rada pedagogiczna złożona z Dyrektora i sił nauczycielskich.

Przyjmowanie wychowanków.

§ 11. Do Zakładu dla głuchoniemych przyjmuje się dzieci głuchonieme (w znaczeniu § 1. ust. 3. ustawy o szkoleniu) na mocy dekretu właściwych władz orzekających o obowiązku uczęszczania do szkoły specjalnej (§ 4. 5. i 6. powyższej ustawy).

§ 12. Przed przyjęciem dziecka do zakładu winny władze miejscowe na żądanie Starosty Krajowego Pomorskiego przesłać następujące dokumenty:

1) świadectwo urodzenia,

2) „ chrztu,

3) „ szczepienia ospy,

4) wywiad urzędowy statystyczny (rozp. rejencji z 9. 8. 1903)

Władze zarządzające wyszkolenie dziecka głuchoniemego prześlą Staroście Krajowemu uwierzytelnione odpisy wypełnionych wykazów i kwestjonarjuszy odnośnie do rozporządzenia wykonawczego ministerjalnego z dnia 21. 12. 1911 (załącznik A. B. C. do rozporządzenia tego)

*) Uwaga: Porównaj jednak § 36.

§ 13. Przyjęcie dzieci głuchoniemych nastąpi zasadniczo z rozpoczęciem następnego roku szkolnego. Starosta Krajowy wyznacza w wyjątkowych wypadkach inny termin.

Odroczenie obowiązku szkolnego.

§ 14. Starosta Krajowy może z ważnych przyczyn zwolnić dziecko głuchonieme od obowiązku uczęszczania do Zakładu dla głuchoniemych na przeciąg najwyżej 1 roku.

Decyzję odroczenia podaje się do wiadomości rodzicom wzgl. opiekunom dziecka. Odpis decyzji otrzymuje Kuratorjum Okręgu Szkolnego (§ 4 ustawy).

Odstawienie dzieci do zakładu.

§ 15. Polecenie odstawienia dziecka do zakładu otrzymać winni rodzice wzgl. opiekunowie przynajmniej 6 tygodni przed terminem przyjęcia dziecka do zakładu. Kuratorjum Okręgu Szkolnego otrzymuje odpis tego polecenia.

§ 16. Starosta Krajowy Pomorski komunikuje rodzicom wzgl. opiekunowi dziecka głuchoniemego termin umieszczenia dziecka w zakładzie, wzywając ich równocześnie do odstawienia dziecka w stanie czystym, z bielizną i odzieżą przepisaną regulaminem.

Dyrektor Zakładu dla Głuchoniemych może w porozumieniu z rodzicami wzgl. opiekunami zarządzić dostawienie dziecka do zakładu przez swój personel wychowawczy lub inne odpowiednie osoby. Jeżeli rodzice wzgl. opiekun wzbraniają się dziecko umieścić w zakładzie, albo jeżeli dziecka w przeciągu 4 tygodni od wyznaczonego przez Starostę Krajowego terminu przyjęcia do zakładu nie odstawiono, natenczas wniesie Starosta Krajowy do Kuratorjum Okręgu Szkolnego o przymusowe dostawienie ucznia. O uskutecznionem odstawieniu zawiadamia Starosta Krajowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Umieszczenie wychowanków.

§ 17. Zakład dla Głuchoniemych umieszcza w swoim internacie zasadniczo wychowanków od 1. do 4. rocznika włącznie, t.j. dzieci najmłodsze. Dzieci starsze umieszcza się o ile to możliwe jako eksternistów u rodzin tego samego wyznania, w najbliższej okolicy zakładu, osobno dziewczęta, osobno chłopców.

Dyrekcja Zakładu nie umieszcza zasadniczo w internacie dzieci mieszkające u rodziców w mieście a dochodzące do szkoły zakładu oraz dzieci umieszczone przez rodziców u obcych rodzin.

Do umieszczenia dziecka u obcych rodzin potrzeba zezwolenia Dyrektora Zakładu, który o tem donosi Staroście Krajowemu.

Starosta Krajowy może cofnąć to zezwolenie, jeżeli się okaże, że dziecko dochodzące do zakładu zaniedbuje się w nauce lub nieregularnie do szkoły uczęszcza i zarządza w takim razie umieszczenie dziecka w internacie wzgl. w rodzinie przez siebie wybranej.

§ 18. Przy umieszczaniu dzieci w rodzinach uwzględnia się możliwie życzenia rodziców wzgl. opiekunów.

§ 19. Eksternistów umieszcza się tylko w takich rodzinach, które rozporządzają dostatecznem mieszkaniem i dają pewność należytej opieki oraz wychowania w duchu religijnym, moralnym i narodowym.

Dyrektor Zakładu dla Głuchoniemych zawiera osobną umowę z głową rodziny, u której dziecko ma zamieszkiwać. W umowie tej zobowiązuje się rodzina do przyjęcia dziecka do grona rodzinnego, wychowania go w duchu moralnym, religijnym i narodowym i udzielenia odpowiedniego pomieszczenia możliwie z osobnem łóżkiem oraz zdrowego i wystarczającego wyżywienia, a w razie choroby do udzielenia należytej opieki. Nadto należy zapewnić, że dziecko oddane w opiekę będzie przyuczane do porządku i czystości oraz pilności i regularnego uczęszczania do szkoły. Dyrektor wzgl. nauczyciele wyznaczeni przez Dyrektora Zakładu mają prawo przeprowadzenia kontroli, czy dana rodzina obowiązki przyjęte wykonuje. Opłatę utrzymania dzieci w rodzinach ustanawia Wydział Krajowy.

Opieka lekarska.

§ 20. Opiekę lekarską wzgl. leczenie przez lekarzy specjalistów otrzymują wychowankowie bezpłatnie, taksamo środki lecznicze przez lekarzy przepisane. Koszta odnośne pokrywa zakład. W przypadkach ciężkiej choroby wymaga-

jącej umieszczenia wychowanka w szpitalu wzgl. lecznicy decyduje Starosta Krajowy po zaopinjowaniu przez lekarza oraz Dyrektora Zakładu dla Głuchoniemych. W wypadkach nagłych może Dyrektor sam zarządzić na podstawie opinji lekarza umieszczenie w szpitalu i winien niezwłocznie zasięgnąć zatwierdzenia swojego zarządzenia przez Starostę Krajowego.

Wypadki śmierci.

§ 21. W razie śmierci jednego z wychowanków powiadamia Dyrektor Zakładu dla Głuchoniemych rodziców wzgl. opiekunów, urząd stanu cywilnego oraz Starostę Krajowego. Równocześnie stara się Dyrektor o pogrzeb zmarłego, jeżeli o to nie troszczą się rodzice dziecka. Koszta pogrzebu ponoszą osoby ustawowo do tego zobowiązane podług norm ustalonych przez Wydział Krajowy i podanych do publicznej wiadomości. O każdym przypadku śmierci powiadomi Starosta Krajowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego i Urząd Wojewódzki.

Odzież.

§ 22. Z wyjątkiem dzieci dochodzących, które noszą własną odzież i bieliznę, otrzymują wszyscy wychowankowie, interniści i eksterniści, jednolity ubiór zakładowy, bieliznę i obuwie, którą się uzupełnia rocznie oraz wedle potrzeby. Nowowstępujące do zakładu dzieci przynoszą odzież regulaminem przepisaną i noszą ją aż do zużycia. Reparację odzieży uskutecznia Zakład dla Głuchoniemych w własnych pracowniach.

§ 23. Na wniosek rodziców względnie opiekunów zobowiązanych na podstawie k. c. do utrzymania dzieci z własnego majątku (§ 12 ustęp 1 ustawy) może Dyrektor Zakładu udzielać zezwolenia na noszenie przez dzieci własnej odzieży i bielizny, o ile rodzice zobowiązują się ją w należytym utrzymywać porządku, reparować i uzupełniać. Zezwolenie takie jest każdorazowo odwołalne.

Porządek szkolny i domowy.

§ 24. Wychowankowie Zakładu dla Głuchoniemych, interniści i eksterniści stosować się winni do porządku szkolnego i domowego, zatwierdzonego przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego wzgl. Starostę Krajowego.

Podział uczniów na klasy.

§ 25. Podział uczniów na poszczególne klasy i oddziały zarządza rada pedagogiczna (§ 10).

Nauka.

§ 26. Program nauki uwzględnia następujące przedmioty:

1) Religję,
2) Czytanie i pisanie w języku polskim,
3) Rachunki,
4) Geografję,
5) Przyrodę,
6) Fizykę i chemję,
7) Historję polską i powszechną oraz naukę o Polsce współczesnej,
8) Slojd i prace ręczne,
9) Rysunki,
10. Gimnastykę i gry.

Nauki religji udziela się z wyjątkiem najniższego stopnia oddzielnie dzieciom wyznania katolickiego i ewangelickiego.

Dzieci wyznania katolickiego uczęszczają regularnie na nabożeństwa szkolne do kościoła katolickiego, dzieci protestanckie do kościoła ewangelickiego. Wychowaniem religijnem dzieci katolickich kieruje katecheta zakładowy w porozumieniu z radą pedagogiczną.

§ 27. Dyrektor Zakładu dla Głuchoniemych układa w porozumieniu z radą pedagogiczną program nauki i podział lekcyj, który przedkłada za pośrednictwem Starosty Krajowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego do zatwierdzenia.

Czas trwania nauki i zwolnienie wychowanków.

§ 28. Nauka trwa zasadniczo 8 lat a kończy się w terminie określonym § 2. i 3. ustawy o szkoleniu.

Starosta Krajowy może przedłużyć obowiązek szkolny określony w § 2. ustawy najdalej do końca roku szkolnego, w którym dany wychowanek przekroczy rok 18 życia, jeżeli cel nauki nie jest osiągnięty, a wedle zdolności umysłowych i fizycznych wychowanek przypuszczalnie w razie przedłużenia obowiązku szkolnego cel nauki osiągnie. Starosta Krajowy decyduje w takim przypadku na podstawie opinji rady pedagogicznej. O zarządzeniu swem w sprawie przedłużenia obowiązku uczęszczania do zakładu powiadomi Starosta Krajowy rodziców wzgl. opiekunów oraz Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

§ 29. Wcześniejsze zwolnienia uczniów ze zakładu nastąpić może:

a) o ile w inny odpowiedni sposób zapewni się dziecku należyte wykształcenie i wychowanie,
b) o ile przyczyny stanowiące prawną podstawę do przymusowego umieszczenia w zakładzie istnieć przestaną.
c) jeżeli ważne przyczyny za tem przemawiają.

O wcześniejszem zwolnieniu wychowanka oraz odroczeniu obowiązku szkolnego na 1 rok decyduje Starosta Krajowy, który o tem powiadomi rodziców wzgl. opiekunów oraz Kuratorjum. W razie sprzeciwu ze strony rodziców wzgl. opiekunów decyduje Kuratorjum Okręgu Szkolnego. Sprzeciw musi być wniesiony w przeciągu 14 dni od chwili doręczenia dekretu.

Zwolnienie wychowanka z powodu podanego w § 29 a nastąpić może jedynie za zgodą Kuratorjum. Dziecko głuchonieme pozostaje w zakładzie do chwili upłynięcia terminu sprzeciwu wzgl. rozstrzygnięcia ewtl. sprzeciwu przez Kuratorjum.

§ 30. Zwolnione dzieci winni rodzice wzgl. opiekunowie albo zobowiązany miejscowy związek ubogich w należytym czasie odebrać (§ 11 ustawy o szkoleniu). W razie nieodebrania w terminie oznaczonym odstawia się ucznia do miejsca przynależności na koszt rodziców, opiekunów wzgl. gminy.

Rodzice wzgl. opiekunowie winni na żądanie Dyrektora Zakładu odebrać dziecko na czas wakacji do domu oraz w przeznaczonym czasie po wakacjach odstawić je z powrotem do zakładu. Koszta podróży wakacyjnych opłacają rodzice wzgl. opiekunowie, albo miejscowy związek ubogich.

Dyrektor może odmówić urlopowania na czas wakacji, jeżeli dziecko było zaniedbywane podczas wakacji pod względem hygjeny i moralności, jeżeli w rodzinie jego zachodzi wypadek choroby zakaźnej, lub jeżeli mimo upomnień nie dostawia się dziecka punktualnie do zakładu.

Przeprowadzenie do innego zakładu.

§ 31. Jeżeli rodzice przeprowadzają się stale do innego województwa, winni o tem donieść Starostwu Krajowemu, które ze swej strony poczyni starania w sprawie umieszczenia dziecka w zakładzie odnośnego związku komunalnego. Zasadniczo nastąpi przeniesienie dziecka do innego zakładu dopiero z końcem roku szkolnego. Uczeń może tylko wtedy pozostać w Pomorskim Zakładzie dla Głuchoniemych, o ile rodzice albo odnośny związek komunalny do zwrotu kosztów się zobowiążą. Odnośną korespondencję prowadzi Starosta Krajowy. O przeniesieniu ucznia do zakładu innego województwa powiadomi Starosta Krajowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego i Urząd Wojewódzki.

Koszta utrzymania.

§ 32. Koszta powstałe z obowiązkowego wyszkolenia dzieci głuchoniemych ponoszą osoby wymienione w §§ 11. i 12. ustawy z dnia 7. VIII. 1911 r. a mianowicie:

a) Miejscowy związek ubogich siedziby wsparcia ponosi koszta dostawienia dziecka do zakładu, koszta pierwszego przepisowego wyekwipowania wychowanka, koszta pogrzebu zmarłego dziecka oraz koszty podróży po zwolnieniu dziecka ze zakładu. Zakład likwiduje odnośne koszta według swoich rzeczywistych wydatków.
b) Rodzice wzgl. osoby zobowiązane na podstawie przepisów kodeksu cywilnego do utrzymywania dziecka winny zwracać zakładowi koszta mieszkania w zakładzie lub eksternacie, wyżywienia, odzieży, opieki lekarskiej włącznie lekarstw wzgl. pielęgnacji w szpitalu w ryczałtowej sumie 438 zł. rocznie. Jeżeli osoby te nie mogą pokryć tych kosztów w całości lub częściowo, ponosi koszta te w całości lub nadwyżkę ponad opłacaną część miejscowy związek

ubogich siedziby wsparcia (§ 31 a ustawy z dnia 11. VIII. 1891 zb pr. ustaw str. 301). Żądanie zwrotu kosztów od związku ubogich oraz ich uregulowanie nastąpi za pośrednictwem danego Wydziału Powiatowego Wydział Powiatowy jest zobowiązany udzielić związkowi ubogich zapomogi w wysokości conajmniej 2/3 rzeczywistych kosztów.

c) Koszta utrzymania dzieci krajowych ubogich ponosi Krajowy Związek Komunalny.

d) Jeżeli dziecko za zgodą Dyrekcji umieszczone zostało przez rodziców w prywatnym domu i uczęszcza do zakładu (§ 17 ust. 3), obniżają się koszta do 98 zł. rocznie, a jeśli rodzice dostarczają odzieży na własny koszt, do kwoty 60 złotych rocznie.

Osoby nie należące do Pomorskiego Krajowego Związku Komunalnego płacą pełne stawki kosztów utrzymania i kosztów administracji zakładu w wysokości 803 zł. rocznie. Wydział Krajowy może podwyższyć lub obniżyć powyższe stawki w stosunku do oficjalnego wskaźnika drożyźnianego artykułów pierwszej potrzeby.

Sposób likwidowania.

§ 33 Zakład likwiduje koszta utrzymania od rodzin wzgl. opiekunów zamieszkałych na terenie Województwa Pomorskiego oraz od gmin przynależnych miesięcznie z dołu W razie niewpłynięcia kwot przynależnych w przeciągu 1 miesiąca do Kasy Zakładów Opieki Społecznej dolicza się 2 proc. za zwłokę w stosunku miesięcznym (§ 56 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych Dz. Ust. nr. 94, poz. 747).

Koszta utrzymania płaci się od dnia wyznaczonego przez Starostę Krajowego jako dzień przyjęcia dziecka do zakładu bez względu na to, czy odstawiono ucznia w danym terminie lub nie. O ile rodzice korzystali z prawa sprzeciwu po myśli § 5 ustawy o szkoleniu, likwiduje się koszta od wyznaczonego nowego terminu umieszczenia dziecka. Koszta opłaca się aż do dnia czasowego lub definitywnego zwolnienia dziecka ze zakładu, a więc także w czasie wakacji i urlopu. Rodzice wzgl. opiekunowie dzieci pochodzących z innych województw płacą koszta utrzymania kwartalnie z góry. Starosta Krajowy może zezwolić na płacenie tych kosztów miesięcznie z góry w razie zapewnienia, że regularnie do kasy zakładu wpłyną.

Przy stwierdzeniu osoby wzgl. związku ubogich zobowiązanych do płacenia kosztów utrzymania pośredniczy na wniosek Starosty Krajowego odnośny Starosta Powiatowy, który też ściąga od odnośnego związku ubogich należną zakładowi kwotę w drodze administracyjnej.

Opieka nad dorosłymi głuchoniemymi.

§ 34. Zakład dla Głuchoniemych zajmuje się swymi b. wychowankami także w późniejszem ich życiu; w tym celu prowadzi dokładną ewidencję uczniów zwolnionych.

Dla dorosłych głuchoniemych obojga płci, którzy z powodu ułomności fizycznej nie są zdolni zarobić na własne utrzymanie oraz takich, którym grozi upadek moralny, należy utworzyć w miarę możności przy zakładzie schronisko, którem kieruje Dyrektor Zakładu. Za utrzymanie płacą gminy przynależne 180 zł. rocznie. O przyjęciu do schroniska decyduje na wniosek gminy Starosta Krajowy.

Raz w roku w czasie wakacyjnym urządza się w Zakładzie dla Głuchoniemych 2-dniowe zjazdy zamieszkałych na Pomorzu dorosłych głuchoniemych. Zjazdy te mają na celu uświadamianie i umoralnienie tych głuchoniemych. Zjazdem kieruje Dyrektor Zakładu wspólnie z księdzem katechetą oraz radą pedagogiczną. Podczas zjazdu udziela zakład głuchoniemym bezpłatnie noclegu i wyżywienia.

W celach duszpasterstwa urządza w czasie wakacyjnym ks. katecheta zjazdy okręgowe dorosłych głuchoniemych zamieszkałych na Pomorzu.

Rewizje zakładu.

§ 35. Oprócz lustracji zakładu, które przeprowadza Starosta Krajowy według własnego uznania osobiście lub jego zastępca albo delegowany, nastąpi conajmniej raz w roku niespodziewana nadzwyczajna rewizja kasy zakładowej, magazynów żywnościowych, magazynu sprzętów gospodarczych, magazynów odzieży i bielizny oraz wszelkiego inwentarza Zakładu dla Głuchoniemych.

Przepisy przejściowe.

§ 36 Jak długo Zakład dla Głuchoniemych mieści się w obrębie Krajowych Zakładów Opieki Społecznej, stanowi ich integralną część.

Wszelkie sprawy administracyjne prowadzi Naczelny Dyrektor Krajowych Zakładów Opieki Społecznej, któremu Dyrektor Zakładu dla Głuchoniemych w tych sprawach podlega i do którego zwraca się bezpośrednio możliwie w krótkiej drodze.

Korespondencja Zakładu dla głuchoniemych (§ 8) w sprawach administracyjnych przechodzi przez ręce Naczelnego Dyrektora Zakładów Opieki Społecznej.

Dyrektor Krajowych Zakładów Opieki Społecznej ma każdej chwili dostęp do zakładu głuchoniemych. Pozatem stosunek obu zakładów reguluje instrukcja wydana przez Starostę Krajowego.

§ 37. Regulamin wchodzi w życie z dniem 1. I. 1925 r.

Zestawienie

przepisowej pierwszej odzieży, którą wychowankowie powinni wedle regulaminu posiadać w dniu przyjęcia ich do zakładu.

Chłopcy.

2 ubiory
2 pary kalesonów
2 kaftaniki
1 nakrycie na głowę
1 parę butów
1 parę trzewików
1 parę pantofli
2 pary pończoch wełnian.
2 „ „ bawełnian.
3 koszule
3 półkoszulki (przodki)
3 chusteczki do nosa
2 „ na szyję
1 parę rękawiczek wełnian.
1 „ szelek
1 szczotkę do obuwia
1 „ „ smarowidła
1 grzebień
1 szczotkę do zębów

Dziewczęta.

2 sukienki
2 podstaniczki
2 pary majtek
2 spódnice
1 kaftanik dzienny
1 „ nocny
3 koszule
1 nakrycie na głowę
2 pary pończoch wełnian.
2 „ „ bawełnian.
3 fartuchy
2 pary trzewików
1 parę pantofli
1 „ podwiązek
2 chustki na szyję
2 „ do nosa
1 para rękawiczek wełn.
1 szczotkę do obuwia
1 „ „ smarowidła
1 grzebień
1 szczotkę do zębów

Czcionkami Drukarni Robotniczej W. Pawlak i S-ka w Toruniu.